

A nyní vy, kteří říkáte: "Dnes nebo zítra půjdeme do toho a toho města, zůstaneme tam rok, budeme obchodovat a vydělávat" - vy přece nevíte, co bude zítra! Co je váš život? Jste jako pára, která se na okamžik ukáže a potom zmizí! Raději byste měli říkat: "Bude-li Pán chtít, budeme naživu a uděláme to nebo ono." Vy se však vychloubáte a chvástáte. Každá taková chloubka je zlá. **Jakub 4:13-17a**

„Nikdy nemyslím na budoucnost. Přejde brzy.“ – To řekl jeden vášnivý hráč na housle, který prý nenosíval ponožky, ale docela dost se proslavil jakýmisi zvláštními vzorečky (Albert Einstein se jmenoval). A my bychom ten jeho výrok mohli teďka pořádně rozcupovat, zkritizovat a odmítnout: Co že to je za bláznovinu a nezodpovědnost, říct: nemyslím na budoucnost; přijde brzy? Takhle vyhoceně to může říct jenom blázen. Zkusme si to však pustit hlavou. Ono se to nějak dotýká toho, na co nás upozorňuje dnešní Jakubův text. „Nemyslím na budoucnost. Přejde brzy.“

I bez mého přemýšlení, rozmyšlení nebo snad plánování, přijde. A přijde brzy, znamená: ještě než to všechno stačíme domyslet, zvážit nebo naplánovat ona tu už bude. Zdá se nezávisle na našem plánování a před-myšlení. Jinak řečeno: ještě si budeme na něco myslet a ono se už bude dít něco jiného. Budoucnost je nevyzpytatelná, vždy přichází do našeho zpytování a neptá se, jestli jsme s ní počítali nebo ne.

Co z toho plyne? Je naše uvažování o budoucnosti života odsouzeno k věčnému omylu? Jsme vydáni nepředvídatelné nahodilosti? Máme své plány vyhodit z okna a žít jen ze dne na den? Máme si zakázat otázky typu: Co s námi bude za rok, za dva, za deset let? Co budeme dělat? Do čeho máme investovat, aby se nám to v budoucnu vrátilo? Kam máme napnout své síly, aby to jednou přineslo své ovoce? Známe to Ježíšovo slovo z evangelia: *Každý den má dost vlastního trápení. Nestrachujte se tedy o zítřek.* Nebo Ježíšovo podobenství o boháči a stodolách, kde je řečeno muži, který si staví nové stodoly (aby se zajistil dobrý život na léta dopředu): Ty hlupáku, ještě dnes v noci zemřeš a k čemu bude to, co jsi nashromáždil?

Navíc k tomu všemu můžeme přidat i řadu svých zkušeností. Když si představíme, jak jsme uvažovali o svém životě a jaké představy jsme měli o budoucnosti před pěti lety, nebo jen před rokem, a srovnáme to s tím, jak jsme na tom nyní, asi velká většina z vás přizná, že jsme věděli o dnešku velmi málo. A troufám si říct, že za rok, za dva, na tom budeme podobně: tj. zjistíme, jak jsme s tím či oním nepočítali, jak jsme jednali neprozíravě či dokonce hloupě, aniž bychom to dnes dokázali domyslet.

Co nám k tomu říká Jakub ve svém listu? Píše o lidech, kteří říkají: *Dnes nebo zítra půjdeme tam, budeme tam rok, budeme obchodovat, budeme vydělávat...* - Tedy o lidech, kteří si dělají plány na rok dopředu, sestavují nějaký podnikatelský záměr, a přitom: „neznáte ani příští den, jaký bude váš život“, řekne. - Není to tu jistě kritika podnikání. Ani plánování. Je jasné, že člověk nemůže podnikat nahodile. Ani tu není kritizováno, že kdosi chce vydělávat. Sám Ježíš ve svých podobenstvích bere nejednou za příklad podnikavé lidi, kteří dokáží dobře hospodařit, vydělávat – člověk dostane hřivnu, jakýsi peněžní obnos v určité výši, a má s ním prozíravě hospodařit, zhodnocovat. V tom problém není. To je naopak hodné příkladu. Máme v tomto smyslu podnikat s tím, co nám bylo svěřeno, máme i plánovat tak, aby z toho bylo víc než na začátku.

Klíčové je tu, co Jakub píše dále: *Měli byste říkat: Jestli Pán bude chtít, budeme žít a budeme dělat to a ono.* – Nejde tedy o to, nic radši nedělat, zakopat svou hřivnu, protože kdo ví co bude? Nejde o to, nic neplánovat. Mohli bychom dokonce říct, že tu Jakub předpokládá, že budou lidé podnikaví, budou obchodovat, zhodnocovat a proto budou i spřádat plány na roky dopředu.

On k tomu vlastně jen dodává: Jenom pozor na to, abyste si nezačali myslet, jak to závisí pouze na vás. Budete plánovat to či ono, zvažovat své možnosti, na co si můžete věřit a na co ne. O. K. To jistě dělat musíte a musíte si v tom i věřit. Jenom, prosím vás, nepropadněte iluzi, že

jste tu první i poslední, že se vše bude odvíjet jenom od vás a pro vás, jen neztraťte soudnost v tom, co je snad naprosto zřejmé: nejste režiséry světa ani ředitelé zeměkoule, nemůžete vědět, kde budete zítra. Možná budete úplně jinde než si myslíte, možná nebudete vůbec.

K čemu tím chce své čtenáře Jakub přivést? Navazuje na to, o čem píše před tím v celé čtvrté kapitole svého dopisu: „*Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost.*“ (Jk 4:6) – Nevychloubejte se, nechvástejte se, nemyslete si, že se všechno bude točit kolem vás a vašich plánů. To jim klade na srdce.

„*Jaký bude váš život? Jste jako pára, která se na chvíli ukáže a hned zase zmizí.*“ – Jakub si nebere servítky. Řekne to dost natvrdo, jak je jeho stylem. Snad aby bylo jasné, že pýcha a velká lidská slova opravdu nejsou na místě. Opět nás to má přivést k pokoře nad nedisponovatelností se svými životy. Odradit od falešné sebejistoty, od iluze, že mám vše v ruce a pod kontrolou.

Jak si tedy Jakub představuje, že by bylo správné přistupovat ke svému životu a ke své budoucnosti? Určitě nás nechce srazit na kolena a umlčet skutečností nezajištěností naší budoucnosti. – Říká toliko: Nezávisí to na vás. Ale nejen to! Vězte, že to závisí na Bohu. Není před vámi černá díra ani nejasná zpráva o konci světa. Pán Bůh má vaši budoucnost ve svých rukou. Na něm závisí. On tuto závislost dokáže unést. Nemusíte se bát. Nemusíte ani propadat malomyslnosti. Říkejte: „*Jestli Pán bude chtít, budeme naživu a uděláme to neb ono.*“

To jistě neznamená za každou druhou větou pronést zbožné: *dá-li Pán*. Tak jako často i tady to nespočívá jen v našich slovech, natož ve zbožných frázích. Spíš se to má odrážet v našem myšlení, v důvěřování, v pocitu důležitosti, kterému máme postavit zdravé hranice, někdy možná i v mlčení na místě přehnaného mluvení o sobě.

Věci, které si většinou přejeme, ty co považujeme za nejdůležitější, vskutku nejsou v naší moci, nezávisí jen od nás. Ať už je to nejčastěji vyslovované přání: zdraví, nebo štěstí, pohoda, mír. Nebo i to, co tu Jakub jmenuje hned na druhém místě: Bude-li Pán chtít a *budeme na živu* – budeme-li na živu – něco co v mladí bereme automaticky, ale pak čím dál víc vážněji, až se to v určitém věku stane pravidelně každou třetí myšlenkou, jež máme: budeme-li na živu.

Tohle všechno nemáme v rukou. Přece však něco v naší moci je. Je v naší moci vědět a věřit, že Pán Bůh je s námi. Že to, co On dává je pro nás dobré. Není to tak, že bychom úplně nevěděli co dá Pán. Můžeme poznávat ze svědectví Bible i svědectví druhých lidí, co On dává, jaké jsou jeho úmysly. Můžeme vědět, že On stranní všemu dobrému, drží palce neboli žehná dobrému jednání, dobrým slovům, dobrým úmyslům, konečně i dobrým plánům do budoucna. - -

Jsme lidé různých povah. Někdo v té poměrně dosti velké nevyzpytatelnosti budoucnosti může spatřovat dramatičnost, krásu a poutavost života. Druhý je náchylný spíš se bát, nemá dobrý pocit z toho, že si nedokáže představit, jak to či ono zvládne. Naštěstí je ale v naší moci vědět a věřit, že Pán Bůh naslouchá našim dobrým plánům i obavám nad nimi. Není zcela v moci každého nemít strach z budoucnosti. Jen v moci odvážného člověka je nebát se. Leč můžeme klidně přiznat: nejsem odvážný. Každý prostě není. Můžeme jistě své obavy odevzdat Bohu.

Božím záměrem není držet nás v šachu, v úzkostlivé nejistotě. On nám sám ukázal co nám chce dávat. Ukázal nám to v Ježíši Kristu. To můžeme mít na mysli, když budeme pokorně uvažovat o budoucnosti a říkat: *dá-li Pán*. To, že na nás hledí jako milující Otec na svého syna. Neztratí nás ze zřetele. I v tom, co přijde, chce být při nás a čeká, že my sami se od něj nebudeme vzdalovat.